

HÉRAKLÉSZ ÉVÉRTÉKELŐ 2009

Budapest, 2010

Előzmények

A Héraklész Programok 2001. évi indítása óta változatlan céljai, működési elvei, munkaformái és finanszírozási rendje alapvetően 2008. év során sem változott.

A Kormány azonban egyedi döntéssel megemelte a Nemzeti Utánpótlás-nevelési és Sportszolgáltató Intézet által kezelt 2008. évi költségvetési előirányzatot, így biztosítva plusz forrásokat a Héraklész Bajnokprogram működéséhez.

Ezért 2008-ban a Csillagprogram változatlan, a Bajnokprogram pedig lényegesen megnövekedett forrásokkal rendelkezett.

A Bajnokprogramban lehetőség kínálkozott arra, hogy bővítsük a finanszírozható feladatok körét.

Az eddig támogatott egyetlen szakmai feladat, az edzőtáborok és központi edzések továbbra is a legfontosabb, központi feladatot jelentették. Emellett a nemzetközi versenyekre és a programban résztvevő versenyzők egyesületi edzőinek anyagi ösztönzésére is lehetett költségvetési tervet készíteni a szövetségeknek.

(A nemzetközi versenyek esetén a csak a szövetségekkel közös finanszírozást tudjuk támogatni.)

Az edzők ösztönzését szakmai programok finanszírozásával lehetett biztosítani. Ilyen volt például a Héraklész edzőtáborokban, vagy keretedzéseken való részvétel, a világversenyekre történő utazás, továbbképzések, szakmai anyagok költsége.

A korábbi gyakorlattól eltérően 2008-ra vonatkozóan egységes szempontok alapján a Bajnok- és Csillagprogram közös értékelését kértük a sportágaktól.

A programok által alkalmazott munkaformák

A program működési elvei 2008-ban sem változtak:

- A program egységes elvek alapján, ahol lehetséges normatív módon kialakított kereteket biztosít a sportágak számára. A sportági létszámok és programok a sportágak vezetőivel folytatott személyes megbeszéléseken alakultak ki.
- Valamennyi fontos szakmai döntést a sportági szakszövetségek hozzák meg.
- A sportágak számára biztosított létszámok alapján, illetve az egyeztetett elvek (korosztály, eredményesség) figyelembe vételével a szakszövetségek választják ki a programban résztvevő sportolók és edzők személyét.
- A szakszövetségek a központilag biztosított lehetőségekre építve éves (féléves) sportági szakmai programokat, illetve értékeléseket készítenek.
- Az UPI közvetlenül finanszírozza a sportágakat (edzőtáborok, központi edzések, edzői juttatások, tudományos és egészségügyi vizsgálatok, események egyedi elbírálású támogatása).

A programok által biztosított lehetőségekről, a Bajnokprogramra vonatkozó sportolói létszámról, a fő-, és mellékállású edzők számáról és az edzőtábori hozzájárulás mértékéről, illetve a Csillagprogram támogatási formáiról levélben értesítettük a sportági szakszövetségeket.

A levélben a programok indítása és folyamatos működtetése érdekében az alábbiakat kértük a szövetségektől:

- A Héraklész Bajnokprogram éves szakmai programját és költségvetését, mely tartalmazza az edzőtáborok tervezett költségeit, a szövetség hozzájárulását a Héraklész sportolók felkészítéséhez és versenyeztetéséhez, továbbá az év kiemelkedő versenyeit.

- A Héraklész Csillagprogram éves szakmai programját és költségvetését, mely az egyéni sportágakban a sportolókra lebontott terveket is tartalmazza.
- Héraklész Bajnok és Csillagprogram sportolói névsorait.
- Sportolókra vonatkozó kitöltött adatlapokat.
- A Héraklész Csillagprogram vezetőjének megnevezését.

A szövetségek a fenti anyagokat némi határidőcsúszással elkészítették és megküldték számunkra, a sportági programok a korábbi évek gyakorlatának megfelelően zökkenőmentesen tudtak elindulni.

A sportolók által kitöltött adatlapok leadása mellett a sportági referensek a résztvevő sportolók adatait a program számára kifejlesztett informatikai rendszerbe is betöltötték az adatokat. Kizárólag az adatbázisban szereplő sportolók vehetik igénybe a program szolgáltatásait, illetve ennek alapján a keretek elemzésére is mód nyílik. A rendszer további nagy előnye, hogy az adatok átfogó elemzésére is lehetőséget teremt.

Sportolói létszámok, a kerettagok kiválasztása

Héraklész Bajnokprogramban résztvevő sportolók száma sportáganként, évenkénti bontásban

<i>Sportág</i>	<i>Sportolói létszám</i>					
	<i>2003.</i>	<i>2004.</i>	<i>2005.</i>	<i>2006.</i>	<i>2007.</i>	<i>2008.</i>
Asztalitenisz	30	30	30	30	30	30
Atlétika	125	125	100	82	100	100
Birkózás	105	105	105	103	105	105
Evezés	55	58	58	58	58	58
Jégkorong	-	50	60	60	60	60
Judo	53	70	70	70	70	70
Kajak-kenu	96	110	105	104	105	105
Kézilabda	90	90	90	90	90	90
Kosárlabda	103	90	90	91	90	90
Ökölvívás	40	60	60	60	60	60
Öttusa	37	37	37	37	37	37
Röplabda	60	60	60	60	60	60
Sportlövészet	45	47	47	46	47	47
Súlyemelés	50	50	50	50	50	50
Tenisz	40	40	40	40	40	40
Torna (férfi)	30	30	30	30	20	20
Torna (női)	20	25	25	25	25	25
Triatlon	53	53	50	50	50	50
Úszás	55	55	58	58	58	58
Vívás	72	72	72	72	72	72
Vízilabda	90	95	95	95	95	95
Összesen	1 249	1 352	1 332	1311	1322	1322

Héraklész Bajnok és Csillagprogramban résztvevő sportolók születési évének megoszlása (százalékban feltüntetve), évenkénti metszetben.

Születési év	Bajnok						Csillag	
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2007	2008
1980	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1981	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1982	0,9	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1983	6,7	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,8	0,2
1984	10,6	3,0	1,3	0,0	0,0	0,0	7,2	1,5
1985	16,9	12,2	5,2	0,2	0,2	0,0	11,4	12,7
1986	20,2	17,8	10,1	4,1	0,3	0,0	12,7	15,9
1987	19,0	19,3	17,5	8,5	4,5	0,0	25,4	13,7
1988	13,1	20,7	19,7	17,2	9,1	2,6	24,2	18,2
1989	7,3	11,2	17,3	19,1	19,5	9,8	13,6	24,9
1990	2,8	8,9	12,6	21,9	20,0	18,2	3,0	10,4
1991	1,3	3,9	7,8	13,8	21,0	21,0	1,7	2,5
1992	0,9	2,3	5,1	6,8	13,2	21,9	0,0	0,0
1993	0,0	0,1	2,0	5,8	7,2	14,9	0,0	0,0
1994	0,0	0,2	1,1	2,2	3,5	7,2	0,0	0,0
1995	0,0	0,0	0,1	0,2	1,1	2,5	0,0	0,0
1996	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	1,5	0,0	0,0
1997	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,0	0,0
1998	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0

A korábbi gyakorlatnak megfelelően a keretek kijelölése továbbra is széles körben ismert szempontok alapján, időben, testületek által eldöntve történt meg.

Tovább növekedett azoknak a sportágaknak a száma, amelyek a keretek kialakítása érdekében tervszerűen foglalkoznak a program alatti korosztályokkal, illetve a versenyeredmények és ranglisták mellett sportágspecifikus tesztekkel is segítik a kiválasztás folyamatát. (pl. birkózás, evezés, jégkorong, kajak-kenu, röplabda, torna, triatlon). Az esetek többségében ezekhez a munkaformákhoz a program is biztosított kiegészítő forrásokat.

A program sportolói a korábbiakban is örömdetesen nagyszámú egyesületből és településről kerültek ki.

	2005	2006	2007	2008
Települések száma	85	89	91	90
Sportegyesületek száma	295	320	307	311

Héraklész Bajnokprogramban résztvevő sportolók egyesületi megoszlása, évenkénti metszetben (2008-as adatokra rendezve).

Egyesület neve	Sportolók száma			
	2005	2006	2007	2008
KSI SE	85	77	86	89
Vasas SC	35	32	36	50
Újpesti Torna Egylet	46	38	46	43
Budapesti Honvéd SE	63	55	48	39
Ferencvárosi TC	45	36	41	39
Budapesti Vasutas SC	36	36	35	35
Dunaferr SE	40	32	39	29
Alba Volán SC	25	25	25	25
Magyar Testgyakorlók Köre	18	15	18	20
Jövő SC	19	17	16	18
Haladás Vasutas SE	18	11	14	17
Pécsi Vasutas Sport Klub	19	16	20	15
Szolnoki Városi Sportcentrum és Sportiskola	10	12	22	13
Győri Vízisport Egyesület	17	20	19	13
Atomerőmű Sportegyesület	7	11	11	13
DÉMÁSZ Szeged Vízisport Egyesület	5	11	11	12
Budapest Sportegyesület	17	10	13	11
Győri ETO KC	13	11	13	11
Hungarotel Torna Club	7	8	10	11
Tatabánya SC	9	9	14	9
Tisza Volán SC	8	9	11	9

A sportáganként Héraklész Bajnokprogramba sportolókat adó egyesületek száma és területi elhelyezkedése jól tükrözi a sportág színvonalát, elterjedtségét.

Sportág	2005		2006		2007		2008		Csillag - 2008	
	Sportolók	Egyesületek	Sportolók	Egyesületek	Sportolók	Egyesületek	Sportolók	Egyesületek	Sportolók	Egyesületek
Asztalitenisz	30	16	30	16	30	17	30	17	7	3
Atlétika	100	33	82	35	100	33	100	33	17	11
Birkózás	105	36	103	34	105	34	105	35	20	15
Evezés	58	13	58	16	58	18	58	18	11	6
Jégkorong	60	9	60	8	60	9	60	9	20	5
Judo	70	22	70	25	70	28	70	27	12	7
Kajak-kenu	102	22	104	27	105	25	105	25	36	13
Kézilabda	91	20	90	25	90	26	90	28	36	18
Kosárlabda	90	27	91	39	90	39	90	41	36	20
Ökölvívás	60	22	60	21	60	32	60	31	12	8
Öttusa	37	5	37	4	37	4	37	4	13	3
Röplabda	60	25	60	23	60	28	60	31	40	14
Sportlövészet	47	19	46	15	47	18	47	18	11	7
Súlyemelés	50	19	50	22	50	20	50	19	8	7
Tenisz	40	18	40	20	40	24	40	23	5	3
Torna férfi	30	4	30	5	20	5	20	5	12	4
Torna női	25	6	25	6	25	5	25	4	6	3
Triatlon	50	31	50	21	50	21	50	25	11	8
Úszás	59	19	58	20	58	20	58	20	10	5
Vívás	73	19	69	15	72	15	72	15	25	10
Vízilabda	95	16	95	16	95	16	95	16	45	12
Összesen	1332	401	1308	413	1322	437	1322	444	393	182

Főfoglalkozású és szerződéses munkaviszonyú edzők foglalkoztatása

Az edzők személyére tett sportági javaslatok áttekintése alapján megállapítható, hogy az edzői állományt továbbra is nagyfokú állandóság jellemzi.

Az edzőknek biztosított jövedelmek mértéke továbbra is ösztönzőnek bizonyult. Ugyanakkor a növekvő infláció következtében - ahogy a korábbi években - 2008-ban ismét jelentősen veszített reálértékéből, így egyre több sportág saját forrásból, vagy Gerevich ösztöndíjjal egészíti ki a szakemberek jövedelmét. A program egyre kevésbé képes elősegíteni a legfelkészültebb szakemberek pályán tartását és foglalkoztatását. Az utánpótlás-nevelés egyik legnagyobb problémája továbbra is a felkészült szakemberek hiánya.

A programban alkalmazott edzők továbbra is meghatározó szerepet töltenek be az adott sportág szakemberképzési és továbbképzési rendszerében.

Edzőtáborok, közös edzések

A program legfontosabb szakmai törekvése a kiválasztott sportolók foglalkoztatásában a hosszú távú, folyamatos képzés feltételeinek megteremtése, amelynek érdekében 2008-ban is jelentős mennyiségű edzőtábori nap finanszírozását valósítottuk meg.

Az edzőtáborokat a sportágak a továbbra is a korábban kialakított egységes rendszer alapján vehették igénybe.

A rendszer eredményeként a 2008. évről is rendelkezésre áll a személyre bontott pontos adatbázis, csak a valós, kizárólag a kerettagokra, illetve a felkészítésükben résztvevőkre vonatkozó költségek kerültek kifizetésre. Továbbra is magas azon sportágak száma, amelyek a jobb felkészülés érdekében edzőpartnerek részvételét is finanszírozhatták a programból (pl. asztalitenisz, judo, birkózás, kézilabda, vízilabda).

A korábbi évekhez hasonlóan ismét számos, közel 300 partnerrel kötöttünk edzőtábori szolgáltatásra vonatkozó megállapodást. A partnereink kirívóan magas számát az okozza, hogy az olimpia évében a korábbinál is kevesebb programunk tudott bejutni a központi edzőtáborokba, illetve sok esetben az edzőtábori napok számának növelése érdekében a központi edzőtáborokhoz viszonyítva lényegesen kedvezőbb árfekvésben kerestek szolgáltatást a sportágak.

Az edzőtáborokban való részvétel minden sportágban kiemelkedő volt, hiányzások csak minimális mértékben, többnyire iskolai elfoglaltságok, vagy betegség miatt adódtak.

Egyes sportágakban - főleg a labdajátékoknál – továbbra is bevált munkaforma a hazai és a nemzetközi versenynaptárhoz illeszkedő „védett” héraklészes hétvégék kijelölése (kézilabda, röplabda, jégkorong).

Az edzőtáborok zömét céltudatos, a korosztály követelményének megfelelő, az egyesületi lehetőségekhez viszonyítva nagyobb mennyiségű és intenzitású munkavégzés jellemezte (pl. asztalitenisz 7-8 óra, evezés 2-3 edzés, kézilabda alapozáskor 4-5, versenyidőszakban 3 edzés, torna 6-7 óra, vízilabda napi 6 óra, judo napi 4 edzés).

Az edzőtábori foglalkoztatások mellett több sportág a program által finanszírozva, egész évben, vagy időszakosan állandó időrend szerint szervezte a közös kerettedzéseket, (asztalitenisz, atlétika, birkózás, judo, öttusa, sportlövészet, tenisz, torna, úszás, vívás.).

Együttműködés az egyesületekkel

A 2008. évben egyes sportágakban tovább nőtt a Héraklész programok elfogadottsága. Továbbra is nagy hangsúlyt fektettünk a kerettagokat adó sportegyesületekkel való folyamatos együttműködésre. A 2008-ban megnövekedett forrásoknak köszönhetően a korábbiaknál is több egyesületi edző kísérelte el tanítványát a héraklészes edzőtáborokba, a közös edzésekre. A sportágak még nagyobb számban alkalmazhatták azokat a munkaformákat, melyek biztosították a klubedzőkkel való együttműködést. A sportolók felmérési eredményeinek egyesületekhez való eljuttatása, a munkamegbeszélések, programegyeztetések mellett egyre több egyesületi edző vett részt a program edzőtáboráiban, a közös edzéseken, amihez a program költségvetése is hozzájárult. Mind több sportágban általános alapelvvé válik a héraklész programok nyitottsága.

A sportágak ismét nagy számban alkalmaztak sportág specifikus felméréseket, motoros teszteket (asztalitenisz, atlétika, birkózás, evezés, jégkorong, judo, kajak-kenu, kézilabda, kosárlabda, ökölvívás, öttusa, röplabda, sportlövészet, tenisz, torna, triatlon, vízilabda).

Nemzetközi eredményesség

A program által több éve biztosított, rendszeresebb, tudatosabb és nagyobb munkavégzésnek, továbbá az egyesületekben folyó felkészítésnek köszönhetően 2008-ban is eredményesen szerepeltünk a korosztályos világvversenyeken.

A HÉRAKLÉSZ BAJNOK-ÉS CSILLAGPROGRAM SPORTOLÓINAK KOROSZTÁLYOS VILÁGVVERSENYEKEN (VB-EB) ELÉRT EREDMÉNYEI

SPORTÁG	Európa Bajnokság									Világbajnokság									Össz
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Σ	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Σ	
Asztalitenisz			4			1	1		6										6
Atlétika												1	1		2	3	1	8	8
Birkózás		2	7		6				15		1			1				2	17
Evezés			1				1		2		1	1			1	1	1	5	7
Jégkorong																			
Judo	4	5	3		3		5		20		1	3		1				5	25
Kajak-kenu	12	4	5	7	6	3	1	2	40	1	1	4	2	1				9	49
Kézilabda			1						1					1				1	2
Kosárlabda							1		1										1
Ökölvívás		2	2		5				9					1				1	10
Öttusa	11		5	1	4		1		22	8	2	2	1		1	2	1	17	39
Röplabda																			
Sportlövészet	2			2			1	2	7	3	1	3		2	1	2		12	19
Súlyemelés			1		1	2	4		8							1		1	9
Tenisz	2	1	3			1			7			1					1	2	9
Torna férfi	1							2	3										3
Torna női						1	1		2										2
Triatlon	2	1	1	2	1		1	2	10		1	2					1	4	14
Úszás	2	1	1	4		2	5	3	18										18
Vívás	3	7	7	2	2	2		4	27	3	1	5		1	2	2	1	15	42
Vízilabda	1	2						1	4										4
Összesen	40	25	41	18	28	12	22	16	202	15	9	22	4	8	7	11	6	82	284

A nemzetközi szinten teljesíteni képes sportolók száma is évről-évre növekszik, 2008-ban 398 fő ifjúsági és junior korú sportoló jutott legalább egy alkalommal a legjobb nyolc közé Európa- és Világbajnokságon.

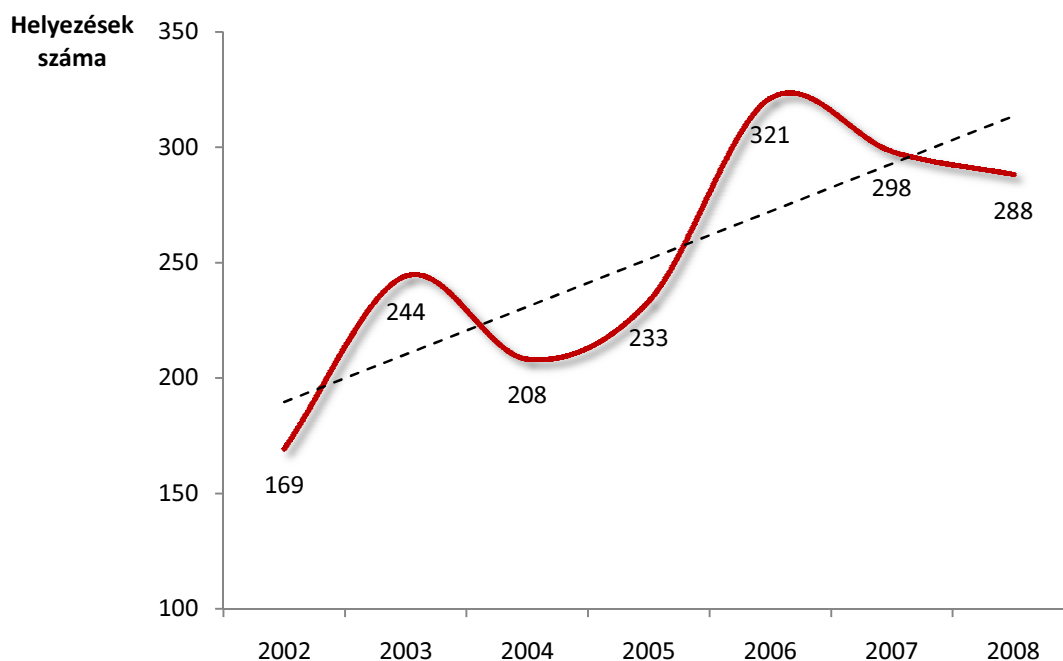

Az alábbi táblázatból kiolvasható, hogy a Héraklész Bajnokprogram sportolói a 2002 és 2008 között időszakban 235 első, 221 második és 271 harmadik helyezést értek el a korosztályos Európa- és Világbajnokságokon.

	EB								VB								Összesen
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
2002	21	21	16	15	12	10	18	11	6	10	10	4	4	3	3	5	169
2003	21	28	47	11	19	15	18	10	12	10	18	3	6	10	5	11	244
2004	27	22	31	13	22	18	19	9	8	7	2	5	6	2	13	4	208
2005	23	32	28	11	27	20	14	17	18	6	11	6	8	3	1	8	233
2006	34	38	39	22	27	21	23	30	9	7	16	9	13	13	10	10	321
2007	40	31	40	19	32	22	17	20	16	9	13	6	15	5	10	3	298
2008	40	25	41	18	28	13	22	17	15	9	22	4	8	7	12	7	288
összesen	166	172	201	91	139	106	109	97	69	49	70	33	52	36	42	41	1473

Mindezen adatok grafikonon ábrázolva jól mutatják, hogy a Héraklész sportolók a nemzetközi szintéren folyamatosan egyre jobb teljesítményt nyújtanak (az eredmények periodicitása a megrendezésre kerülő versenyek nem egyenletes eloszlását is jelzi).

**Héraklész sportolók eredményessége
2002-2008
(EB, VB 1-8. helyezés)**

Tudományos mérések, kutatások és vizsgálatok

Az utánpótlás korú élvonalbeli sportolók kiválasztásához, minőségi edzőmunkájuk és eredményes versenyztetésük megteremtéséhez elengedhetetlenül szükséges a tudományos háttér. A versenyzők sportkarrierjét segítő feladatok közül az UPI Humánbiológiai Munkacsoportja az alkati és pszichológia területet gondolja. A programban résztvevő sportolók 2008-ban is nagy számban vettek részt ezeken a felméréseken, vizsgálatokon, melyek eredményeit igyekszünk a lehető legrövidebb idő alatt a felkészítést végző edzőkkel közösen értékelni.

A nagyszámú felmérésre támaszkodva a Héraklész programok tudományos vizsgálatainak tanulságait „A sportolói tehetség titka” munkacímmel készülő könyvben tervezzük megjelentetni. A kiadvány az antropológiai jegyek és a pszichológiai jellemzők általános és sportágspecifikus összegzését kívánja bemutatni.

Az UPI Terhelésélettani Laboratóriuma a Héraklész programban szereplő sportágak egy részében továbbra is figyelemmel kíséri a fiatalok élettani jellemzőit, fejlődését.

A Labor modern eszközökkel vizsgálja a nagy élettani energiaszolgáltató rendszerek aktuális állapotát, diagnózis állít fel sportolóink felkészültségéről. A terheléses vizsgálatok lehetőséget nyújtanak az edzőmunka korrekciójának végrehajtására, az adaptáció mértékének megítélésére, a prognózis megfogalmazására.

A programokat szolgáló informatikai rendszer

Az UPI által gondozott átfogó utánpótlás-nevelési rendszert szolgáló korszerű informatikai háttér gondozására és fejlesztésére 2008-ban is nagy figyelmet fordítottunk. A Héraklész Program Informatikai Rendszer rendszer

- segítséget nyújt a program mindennapi működtetéséhez,
- hozzájárul a program finanszírozásának átláthatóságához,
- elősegíti a rendelkezésre álló adatok, információk akadálymentes áramlását,
- racionalizálja az adatkezelést, megkönnyíti az adatkezeléssel kapcsolatos munkát,
- segíti a beszámolókat, kimutatásokat elkészítését,
- megfelelő környezetet teremt az esetlegesen felmerülő egyedi igények kielégítéséhez,
- a programban érintett sportolókon és vezetőkon túl az érdeklődők szélesebb köre számára is lehetővé teszi az alapvető információk megtekintését,
- szükség esetén kapcsolódik egyéb sportinformációs rendszerekhez.

A kialakított informatikai rendszer alapvetően két egységből épül fel, egy belső, úgynevezett adatgyűjtő egységből és egy mindenki számára elérhető, publikus adatokat tartalmazó felületből.

A sportági vezetők a folyamatos oktatás és képzés eredményeként egyre inkább megkedvelték és használják a rendszert, egyre magabiztosabban oldják meg a mindennapi működéséhez elengedhetetlen adatbevitelt. Ennek érdekében mindenki önálló munkaegységet is kapott (laptop akadálymentes internet hozzáféréssel) és munkatársaink – mintegy help-desk szolgáltatásként – bármikor elérhetők.

A jól strukturált adatbázisok eredményeképp, mint a publikus, mint az adatgyűjtő felületen on-line lekérdezések végezhetők, amelyek így lehetővé teszik területi-alapú, egyesületi szintű vagy akár eredmény orientált elemzések elvégzését is. A rendszer kiterjedt gazdasági elemzések elvégzésére is lehetőséget kínál.

A 2008-as évben minden edzőtábori megrendelés már részben elektronikus úton történt, így erre az évre vonatkozóan már egy „kattintással” meg tudhatjuk például, hogy egy sportoló mennyit, mikor, hol és mennyiért volt edzőtáborban. Ez a funkció bővülés megnyitotta a lehetőséget a még összetettebb elemzések elvégzésére (eredményesség – beválási mutatók felállítása stb.). A rendszer folyamatosan bővül (igyekszünk a régebbi, papír alapú nyilvántartásokat átvezetni a rendszerbe), így teljes és valós képet kaphatunk a magyar utánpótlás-nevelés helyzetéről, dinamikájáról.

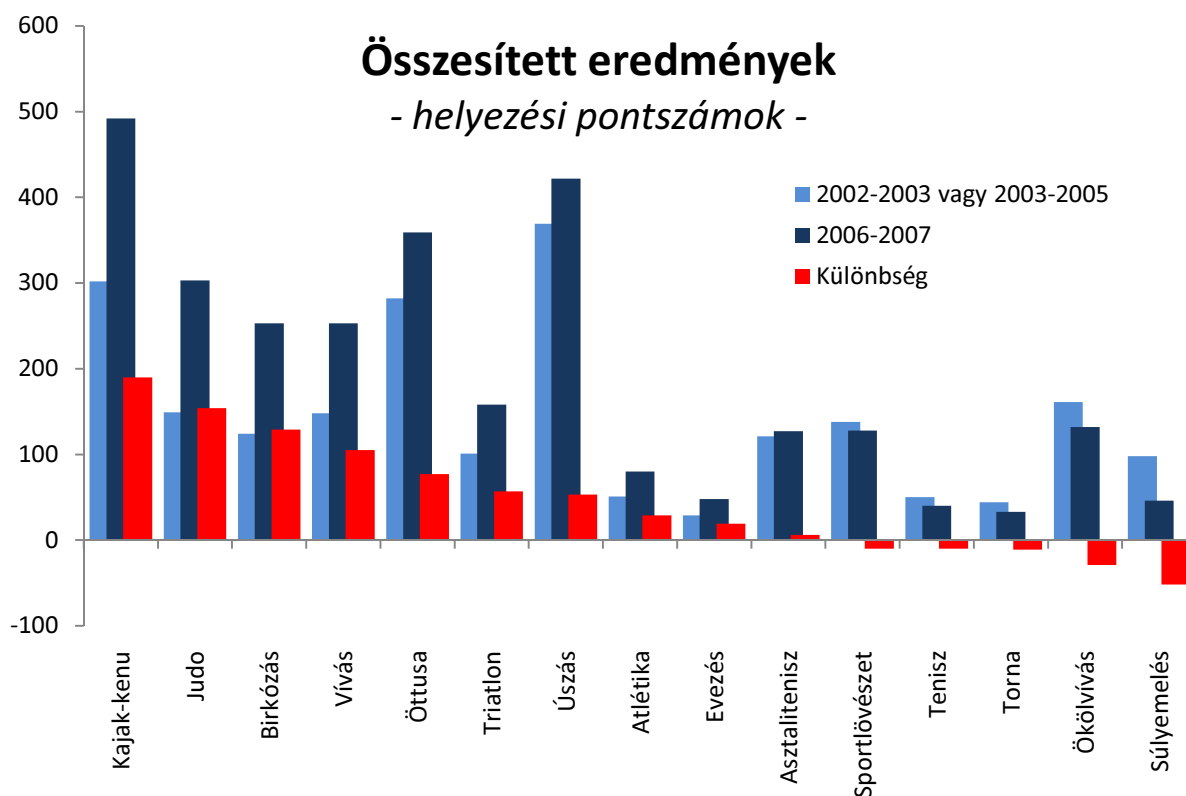
Az elmúlt évek átfogó értékelése

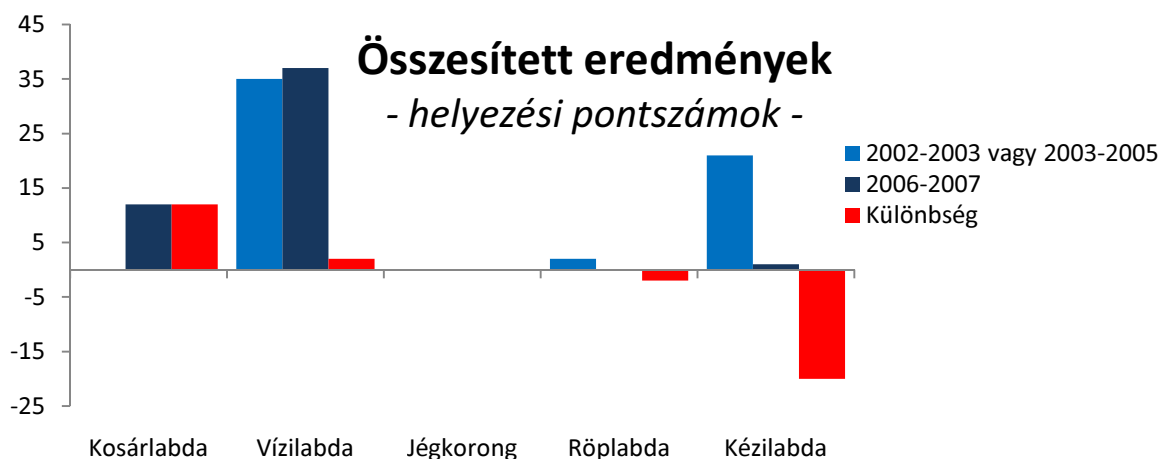
A korábbi évek értékelései előre kiadott szempontok alapján készített sportágankénti szöveges beszámolókra alapultak.

A mögöttünk levő hét teljes év alapján, illetve a kezdődő olimpiai ciklusra tekintettel fontosnak találtuk, hogy az évenkénti értékelés gyakorlatának megtartása mellett az elmúlt időszak átfogóbb elemzésére is sor kerüljön.

Az elkészített számos elemzés közül az alábbiakat vettük figyelembe a sportágak értékeléséhez:

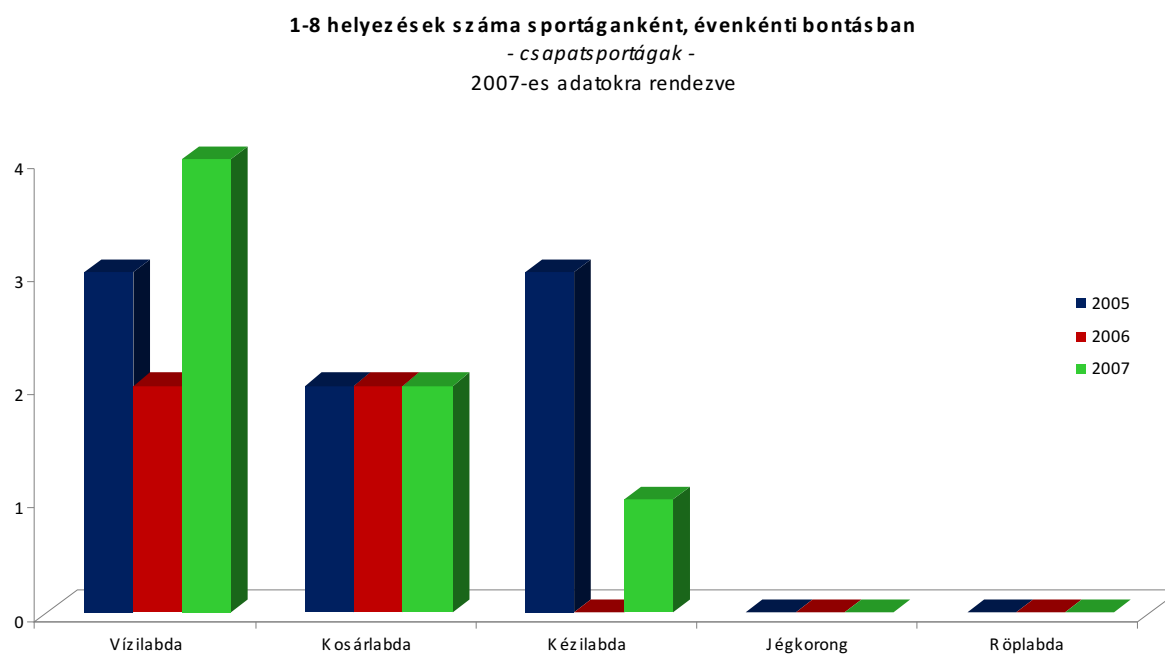
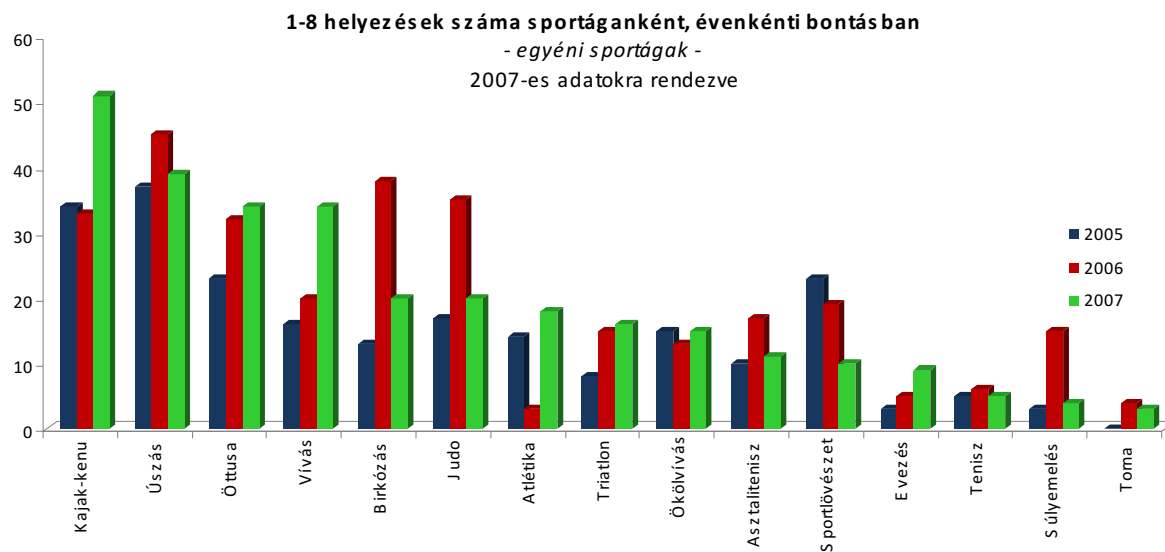
- A nemzetközi eredményesség (EB-k, VB-k) változása a programba kerülés utáni első kettő, illetve a 2006-2007-es évek viszonylatában

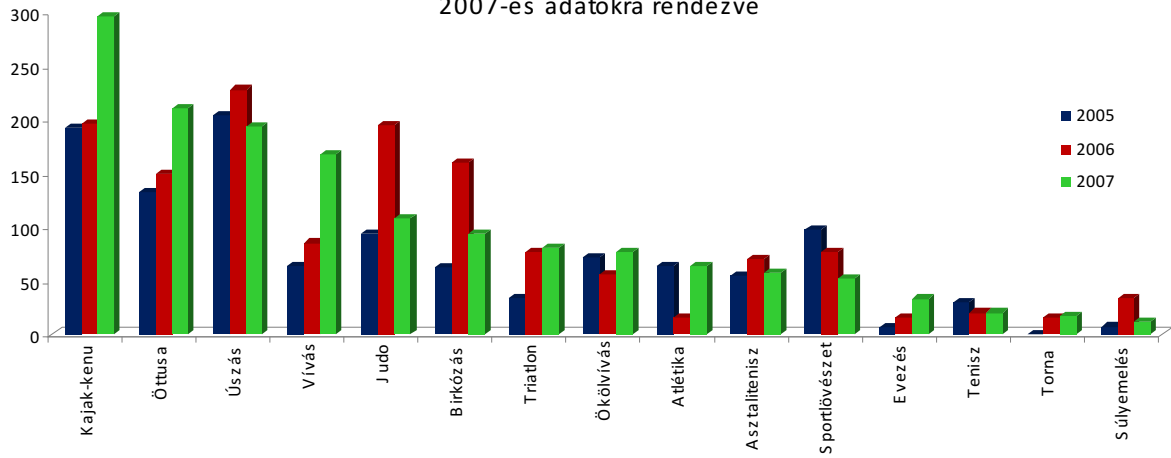
- A sportágak által a korosztályos világversenyeken elért helyezések, és pontszámok 2005, 2006 és 2007-ben

Sportágak	2005		2006		2007		2005-2007 összesen	
	Helyezés	Összes pont	Helyezés	Összes pont	Helyezés	Összes pont	Helyezés	Összes pont
Asztalitenisz	10	55	17	70	11	57	38	182
Atlétika	14	64	3	16	18	64	35	144
Birkózás	13	62	38	160	20	93	71	315
Evezés	3	6	5	15	9	33	17	54
Jégkorong	0	0	0	0	0	0	0	0
Judo	17	94	35	195	20	108	72	397
Kajak-kenu	34	192	33	196	51	296	118	684
Kézilabda	3	12	0	0	1	1	4	13
Kosárlabda	2	4	2	9	2	3	6	16
Ökölvívás	15	71	13	56	15	76	43	203
Öttusa	23	133	32	149	34	210	89	492
Röplabda	0	0	0	0	0	0	0	0
Sportlövészet	23	97	19	76	10	52	52	225
Súlyemelés	3	7	15	34	4	12	22	53
Tenisz	5	30	6	20	5	20	16	70
Torna	0	0	4	16	3	17	7	33
Triatlon	8	34	15	77	16	81	39	192
Úszás	37	204	45	228	39	194	121	626
Vívás	16	63	20	85	34	168	70	316
Vízilabda	3	17	2	13	4	24	9	54
Összesen	229	1145	304	1415	296	1509	829	4069

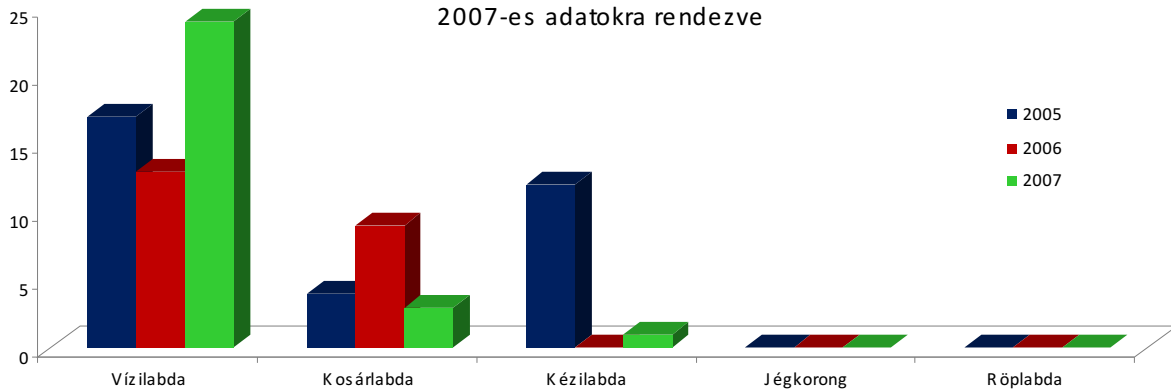
Összpontszámok sportáganként, évenkénti bontásban

- egyéni sportágak -
2007-es adatokra rendezve

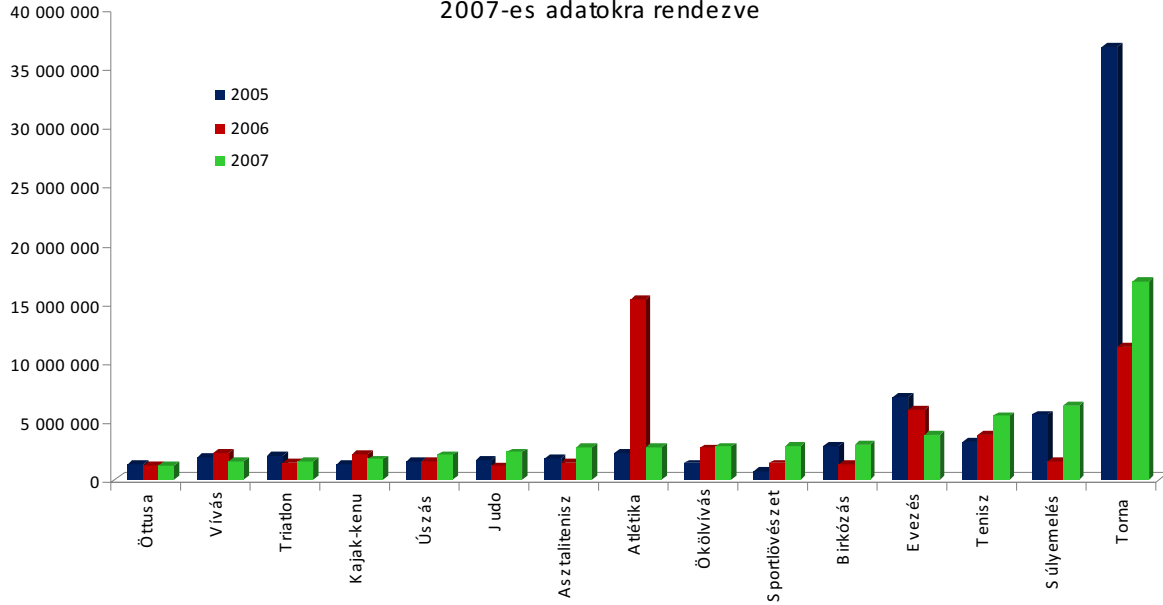
Összpontszámok sportáganként, évenkénti bontásban

- csapatsportágak -
2007-es adatokra rendezve

Egy helyezési egység bekerülési költsége (Ft)

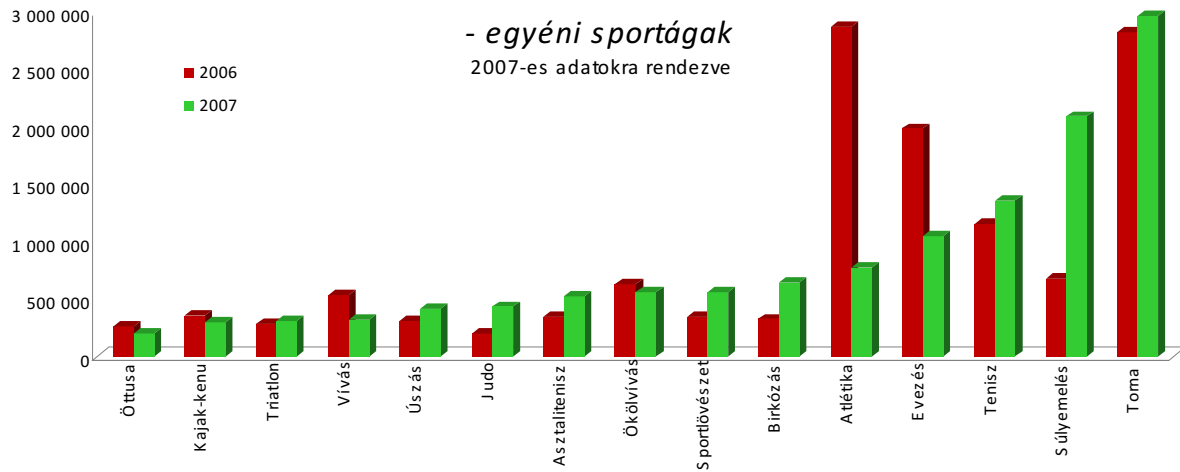
- egyéni sportágak -
2007-es adatokra rendezve

Egy pont bekerülési költsége (Ft)

2006-2007

- egyéni sportágak
2007-es adatokra rendezve

A tapasztalatok összegzése

- A Héraklész programok működése tovább stabilizálódott, továbbra is kiszámítható, stabil feltételrendszert biztosít a leghatékosabb fiatal sportolók felkészítésére.
- A Héraklész programok népszerűsége töretlen, mind a sportolók, mind az edzők körében, rangot jelent a programhoz tartozni. Az edzői kört továbbra is nagyfokú állandóság jellemzi.
- Az edzők részére biztosított jövedelmek mértéke folyamatosan vesztít reálértékéből, így egyre több sportág saját forrásból, vagy Gerevich ösztöndíjjal egészíti ki.
- Jelentős előrelépést jelentett, hogy a sportolókat felkészítő edzők is egyre nagyobb mértékben részesülhettek támogatásban.
- Középpontba kerültek a leghatékosabb sportolók, az egész éves, rendszeres, tervszerű és folyamatos képzésük az optimálisához közelítő mértékben biztosított. Nagy hangsúlyt kapott a sportolókkal és a környezetükkel való közvetlen kapcsolattartás.
- A sportágak jelentős része az utánpótlás-nevelés átfogó rendszerét kialakítva a teljes korosztályos vertikumot tudja gondozni, így a Héraklész Bajnokprogramba kerülő sportolók kiválasztása egyre tervszerűbbé és hatékonyabbá vált.
- Megoldott a sportolók munkájának, képességeiknek és eredményeiknek folyamatos nyilvántartása. A programokat szolgáló számítógépes rendszer évről-évre folyamatosan bővül.
- A programban résztvevő korosztályok nemzetközi eredményessége továbbra is kiemelkedő, a programból „kiöregedő” sportolók jelentős rész átkerülhetett Csillagprogramba, vagy közvetlenül a felnőtt válogatott keretekben folytatja pályafutását.
- A Csillagprogram bevezetése és működtetése fontos motivációs tényezőt jelent a Héraklész Bajnokprogram sportolói számára.
- Bevált a források differenciált felhasználásának az a módja, mely a 18 éves korig döntően az edzőtáborokat és közös edzéseket részesíti előnyben, az idősebb korosztályoknál pedig nagy rugalmasságot enged a támogatott feladatok kialakításában.
- A csillagprogram továbbra is jelentős előrelépést jelentett az erős nemzetközi mezőnnyel való találkozások biztosításában, akár edzőtábor, akár nemzetközi versenyek formájában, továbbá a versenyzők regenerálódásának, mentális felkészülésének segítségével.

A programok 2009. évi indítása

A 2008-ban a Héraklész Programokra biztosított egyedi többlet támogatások révén 2009-ben jelentősen emelkedett a programok költségvetése. A megnövekedett forrásokat három területen tervezzük felhasználni. Egy csekély mértékű, differenciált bérfejlesztés mellett a sportágak tavalyi szakmai költségvetéseit differenciáltan bővítettük, illetve elindítjuk a London Programot.

A Bajnokprogram közel 1400 és a Csillagprogram hozzávetőleg 400 sportolója között vannak azok a legtehetségesebb fiatal sportolók, akik a korosztályos világversenyeken nyújtott teljesítményük alapján a Londoni olimpia részvétel kivívásáért is eséllyel indulhatnak harcba. Ezért közös lehetőségünk és felelősségünk is egyben, hogy ezeket a fiatalokat kiemelten menedzselve minden feltételt biztosítsunk számukra a korábbinál tervszerűbb, tudatosabb és hatékonyabb felkészítés érdekében.

Mindezek alapján egy új program elindítását tervezzük az alábbiak szerint:

- A programba azok a fiatal sportolók kerülhetnek be, akik tagjai a Bajnok-, vagy Csillagprogramnak, akik mentális és fizikai képességeik, eddigi eredményeik, egészségi állapotuk, motiváltságuk és életkörülményeik alapján képesek a 2012. évi Londoni Olimpiai Játékok kvalifikációs versenyének sikeres megívására, illetve az eredményes olimpiai szereplésre.
- A sportolókra a sportági szakszövetségek részletes indoklással tehetnek javaslatot. Az egyéni sportágak eddigi eredményessége, illetve a Pekingi olimpia sportágankénti résztvevői és pontszerzői alapján hozzávetőleg 100 fős keret kialakítása tűnik reálisnak.
- A program indulásakor kiválasztott sportolók legteljesebb megismerésére kívánunk törekedni. Az eddigi eredmények, a fizikai képességekre vonatkozó felmérések mellett a sportolók mentális képességeinek, motiváltságának, életmódjának és életkörülményeinek elemzését is fontosnak tarjuk. Ennek során fel kell tárni minden olyan körülményt, amely a következő három évben elvonhatja a sportoló figyelmét a teljes értékű, munkától, csökkentheti a felkészítés hatékonyságát.
- A kiválasztott sportolók számára három éves, illetve a kvalifikációs versenyek megkezdéséig tartó menedzselési folyamatot kell megtervezni.
- A három éves ciklus első időszakában az eredményességi kényszer oldása, csökkentése mellett az alapozásra, a sokoldalú képességfejlesztésre kell helyezni a hangsúlyt. Az ehhez szükséges feltételeket biztosítása érdekében kezdeményezzük a korosztályos világversenyek eredményességéhez kapcsolódó eredményességi jutalmak egy részének ösztöndíj jellegű átalakítását.
- A sportolók három éves menedzselési tervébe a képességek és a versenyeredmények konkrét időponthoz, vagy időtartamhoz köthető szintjeit kell beépíteni, melyek monitorozhatók, ellenőrizhetők, számon kérhetők.
- A sportolók felkészülési programjainak megtervezése során a nemzetközi sportéletben kialakult, a legeredményesebb sportolók felkészülését jellemző terjedelmű és intenzitású terheléseket kell figyelembe venni.
- A programba kerülő sportolók a Héraklész Programokból kiemelt támogatásban részesülhetnek és ezen felül további jelentős anyagi és sporttudományos segítséget is igénybe vehetnek.

Mivel a 2008. évi forrásokra vonatkozóan mielőbb meg kellett kötni a támogatási szerződéseket, már 2008. november elején kiküldtük a szövetségeknek a Bajnok- és Csillag Programok 2009. évi lehetőségeiről szóló tájékoztató levelet.

A 2009-re biztosított szakmai támogatások:

	Szakmai összesen	2008. évi forrásból	2009. évi forrásból
Asztalitenisz	20 400	12 000	8 400
Atlétika	35 250	21 000	14 250
Birkózás	45 000	28 000	17 000
Evezés	24 500	14 500	10 000
Judo	30 000	19 000	11 000
Kajak-kenu	65 000	40 000	25 000
Ökölvívás	27 250	16 500	10 750
Öttusa	26 000	15 500	10 500
Sportlövészet	22 500	13 500	9 000
Súlyemelés	18 000	11 000	7 000
Tenisz	20 000	12 000	8 000
Torna	22 700	13 500	9 200
Triatlon	20 500	12 000	8 500
Úszás	67 000	41 000	26 000
Vívás	34 500	21 000	13 500
Jégkorong	20 000	12 000	8 000
Kézilabda	34 500	21 000	13 500
Kosárlabda	30 000	19 000	11 000
Röplabda	25 000	15 500	9 500
Vízilabda	31 000	19 000	12 000
Mindössz.	619 100	377 000	242 100

A költségvetési támogatások növekedése által lehetővé váló változtatások mellett további jelentős előrelépést jelent a Patrónus és a Héraklész Programok összevonása.

Az összevonás révén, a Héraklész programon belül természetes módon megvalósulhat az edzőpárosok szakmai együttműködése. A Héraklész Programban ugyanis korábban is együtt dolgoztak az utánpótlás-nevelés legfelkészültebb, a patrónus szerepre legalkalmasabb, illetve a fiatal feltörekvő edzők. A programnak a kezdetektől fontos törekvése a válogatott és a klub szintű munka összehangolása. A program jelentős mértékben hozzájárult a sportágakon belüli szellemi élet élénkítéséhez, a programban dolgozó edzők a legtöbb sportágban tevékeny, aktív szereplői a megújuló edző továbbképzések rendszerének.

A Héraklész Program továbbfejlesztésének egyik területe és egyben záloga az edzői javadalmazások növelése, melyre saját forrásból is igyekszünk lehetőséget biztosítani.

A programok összekapcsolása révén a sportági szakszövetségek a két program nyújtotta, az edzők javadalmazására vonatkozó lehetőségeket összehangoltan, egységes szempontok szerint, a korábbiaknál hatékonyabban tudják felhasználni. A válogatott keretek felkészítése a legjobb terepet jelenti a szakmai képzésre, az elméleti és a gyakorlati ismeretek átadására. A válogatott keretek mellett - a patronálás szakma programjához, tematikájához illeszkedve - alkalmanként további „egyesületi” sportolók és edzőik is részt vehetnek a Héraklész programokon. Ilyen munkaformák már korábban is egyre nagyobb számban jelentek meg a programban.

A szakállamtitkárság által jóváhagyott, a héraklész sportágaknak biztosított patrónus és patronált státuszok száma

Sportág	Patrónus br Ft/fő/hó			Patronált br Ft/fő/hó			Összesen
	br Ft/fő/hó	Létszám	Összesen	br Ft/fő/hó	Létszám	Összesen	
Asztalitenisz	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Atlétika	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Birkózás	60 000	2	1 440 000	170 000	3	6 120 000	7 560 000
Evezés	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Judo	60 000	1	720 000	170 000	3	6 120 000	6 840 000
Kajak-kenu	60 000			170 000			10 000 000
Ökölvívás	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Öttusa	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Sportlövészet	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Súlyemelés	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Tenisz	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Torna	60 000	2	1 440 000	170 000	2	4 080 000	5 520 000
Triatlon	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Úszás	60 000	2	1 440 000	170 000	3	6 120 000	7 560 000
Vívás	60 000	3	2 160 000	170 000	3	6 120 000	8 280 000
Jégkorong	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Kézilabda	60 000	2	1 440 000	170 000	3	6 120 000	7 560 000
Kosárlabda	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Röplabda	60 000	1	720 000	170 000	2	4 080 000	4 800 000
Vízilabda	60 000	2	1 440 000	170 000	3	6 120 000	7 560 000
Összesen		26	18 720 000		44	89 760 000	118 480 000